

ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСО-МОЛОЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

INCREASE SECURITY OF COMPANIES MEAT AND MILK INDUSTRIES

СЛОБОДЯН Ольга, ЗАЄЦЬ Віра, НЕЩАДИМ Лариса и АВДІЄНКО Світлана

АНОТАЦІЯ. Підприємства м'ясної та молочної галузі є хімічно небезпечними об'єктами, оскільки оснащені аміачними холодильними установками. Джерелами потенційної небезпеки цих підприємств також є газове господарство, автозаправні станції, склади кисневих і пропан-бутанових балонів, цех сушіння молочної сировини. Тому на підприємствах м'ясо-молочної галузі повинні бути розроблені «Правила улаштування, експлуатації та технічного обслуговування систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей у разі їх виникнення» згідно Наказу Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 15.05.2006 р № 288.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: підприємства м'ясної та молочної промисловості, хімічно небезпечний об'єкт, аміачні холодильні установки, надзвичайна ситуація.

ABSTRACT. Companies of meat and dairy industry are chemically hazardous objects because they are equipped with ammonia refrigerating systems. The sources of such companies' potential danger are also: gas facilities, gas stations, storages of oxygen and propane-butane containers, shops for draying milk raw. That is why companies of meat-dairy industry should develop "Regulations for arrangement, operation and maintenance of the systems for early detection of emergency situations and alert of people in case they appear" according to the Order of the Ministry of Ukraine for Emergency Situations and on Affairs of Protecting Population from the consequence of Chernobyl Catastrophe № 228, dated 15.05.2006.

KEY WORDS: companies of meat and dairy industry, chemically hazardous objects, ammonia refrigerating systems, emergency situations.

Наявність в Україні потужної промислової бази, її велика концентрація в окремих регіонах, наявність великих промислових комплексів, більшість із яких потенційно небезпечні, збільшує вірогідність виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

Потенційно небезпечний об'єкт – це об'єкт, на якому використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або транспортуються небезпечні радіоактивні, пожежовибухові, хімічні речовини та біологічні препарати, гідротехнічні і транспортні споруди, транспортні засоби, а також інші об'єкти, що створюють реальну загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.

За даними Загальнодержавної програми поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, прийнятої в Україні на 2006-2011 рр. понад 70% нещасних випадків та аварій на виробництві сталися з організаційних причин, 19% – з технічних, понад 10% – із психофізіологічних причин. Умови сучасного життя вимагають обізнаності виробничого персоналу в правилах поведінки у будь-яких надзвичайних ситуаціях.

Доцент Кафедри безпеки життєдіяльності Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна,

старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна,

старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна,

Доцент Кафедри безпеки життєдіяльності Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна, sv_avdienko@mail.ru

Підприємства м'ясної та молочної галузі є хімічно небезпечними об'єктами, оскільки оснащені аміачними холодильними установками. Джерелами потенційної небезпеки цих підприємств є також газове господарство, автозаправні станції, склади кисневих і пропан-бутанових балонів, цех сушіння молочної сировини.

Хімічно небезпечний об'єкт – це промисловий об'єкт (підприємство або його структурні підрозділи), на якому знаходяться в обігу (виробляються, переробляються, завантажуються або розвантажуються, використовуються у виробництві, розміщуються або складуються постійно або тимчасово, знищуються тощо) одна або декілька хімічно небезпечних речовин.

Аміачні холодильні установки є одним із найбільш розповсюджених джерел аварійних ситуацій техногенного характеру. Безпосередніми причинами цих аварій є порушення правил безпеки й транспортування, вихід з ладу агрегатів, обладнання, механізмів, трубопроводів, ушкодження ємкостей тощо.

Тому на підприємствах м'ясо-молочної галузі повинні бути розроблені «Правила улаштування, експлуатації та технічного обслуговування систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей у разі їх виникнення» згідно Наказу Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 15.05.2006 р № 288.

Безпека функціонування підприємств м'ясо-молочної галузі залежить від багатьох факторів: фізико-хімічних властивостей сировини, напівфабрикатів і продуктів, від характеру технологічного процесу і надійності обладнання, умов зберігання і транспортування хімічних речовин, стану контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматизації. Крім того, безпека виробництва залежить в значній мірі від рівня організації профілактичної роботи, своєчасного і якісного проведення планових попереджувальних робіт, підготовки і практичних навичок персоналу.

Особливістю надзвичайних ситуацій з виливом хімічних речовин є висока швидкість формування дії факторів ураження, що викликає необхідність прийняття цілого ряду оперативних і попереджувальних заходів, які спрямовані на захист персоналу підприємства та населення під час ліквідації їх наслідків.

У зв'язку з цим захист персоналу та населення, що проживає на забрудненій території організується при можливості завчасно, а у разі виникнення хімічної надзвичайної ситуації проводиться в мінімально можливих строки. Захист виробничого персоналу та населення від аварій з виливом хімічно небезпечних речовин – це комплекс організаційних, оперативних, попереджувальних і захисних заходів, що здійснюються з метою виключення або максимального послаблення дії ураження хімічно небезпечними речовинами персоналу та населення, збереження їх здоров'я та працездатності.

Комплекс заходів щодо захисту виробничого персоналу та населення від наслідків хімічних надзвичайних ситуацій включає: забезпечення виробничого персоналу засобами індивідуального і колективного захисту; забезпечення безпеки населення і використання засобів індивідуального і колективного захисту; щоденний хімічний контроль; проведення попереджувальних і профілактичних заходів на хімічно небезпечних об'єктах; прогнозування можливих наслідків хімічної надзвичайної ситуації і т.д.

Оповіщення та інформування працюючих та населення є одним із основних завдань захисту в надзвичайних ситуаціях.

На території України створена автоматизована система централізованого оповіщення. Для оповіщення на підприємствах використовують систему зв'язку, радіопровідного, телевізійного оповіщення, радіотрансляційні мережі, сирени, гудки та інші технічні засоби передачі інформації. Оповіщення населення забезпечують органи управління в надзвичайних ситуаціях та цивільного захисту на всіх адміністративно-територіальних рівнях.

На потенційно небезпечних об'єктах і в безпосередній близькості від них, оповіщення покладається на начальників цивільного захисту цих об'єктів через локальні системи оповіщення. Ними оповіщається і населення, яке проживає поблизу цих об'єктів. Оповіщення слід здійснювати згідно із затвердженою схемою оповіщення (рис. 1) за допомогою наявних засобів зв'язку: сирени, гучномовного зв'язку, прямого зв'язку з головним управлінням з НС міста, телефонного внутрішнього зв'язку, мобільних телефонів, радіотелефонного зв'язку. Схема узгоджується начальником цивільного захисту підприємства, начальником відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту міста, начальником відділу внутрішніх справ міста.

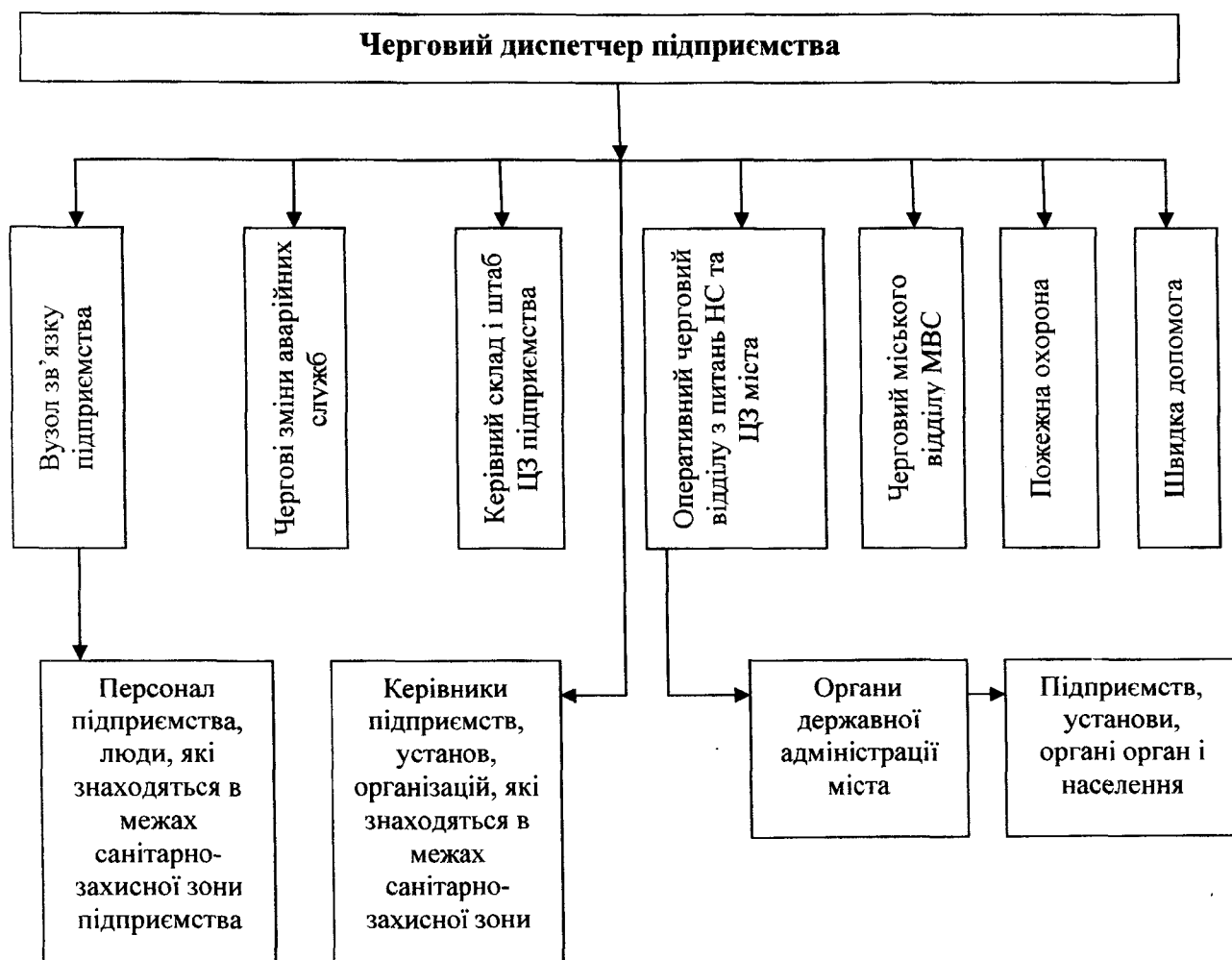

Рис. 1. Схема оповіщення персоналу підприємства, керівників підприємств, установ, організацій і населення, які потрапляють в зону хімічного зараження

На підприємствах м'ясо-молочної промисловості для захисту у разі виникнення хімічних аварійних ситуацій проводиться:

- оцінка можливої обстановки на підприємстві у випадку виникнення хімічної надзвичайної ситуації;
- організація виявлення і контролю хімічної обстановки при виникненні надзвичайних ситуацій;
- організація оповіщення персоналу підприємства і населення, що мешкає поблизу підприємства;

- організація евакуації (відселення) персоналу у разі необхідності;
- використання сил цивільного захисту для ліквідації наслідків хімічної аварійної ситуації;
- організація охорони осередку ураження, порядок надання медичної допомоги;
- організація забезпечення персоналу підприємства засобами індивідуального захисту;
- організація транспортного, енергетичного, матеріального і технічного забезпечення робіт з ліквідації наслідків хімічної аварійної ситуації.

ЛИТЕРАТУРА:

Довідник з цивільної оборони (з питань захисту населення і територій у надзвичайних ситуаціях мирного часу) / За ред. Міговича Г.Г. – Київ: ЗАТ «Укртехногрупа», 2001. – 288 с.

Методика прогнозування масштабів зараження сильнодіючими отруйними речовинами при аваріях (руйнуваннях) на хімічно небезпечних об'єктах і транспорті (РД 52.04.253-90) – Москва: Держгідромет СРСР, 1991.

Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. – К.: Видавництво «Основа», 1998. – 534 с.

Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2007. – 488 с.

oponoval: doc. Vasyl Mironovič ZAPLATYNSKYI, MOV Ukrajina